

Språkförändring i katastrofens skugga

Jonatan Pettersson

Språkförändringar och katastrofer har figurerat tillsammans i konferensen Svenska språkets historia tidigare. Delsing (2012) skämtsamma benämning på de senmedeltida förändringarna i bruk av kasus som "lilla och stora katastrofen" är välbekant och pedagogiskt effektiv. Mæhlum (2016) behandlar påståenden om samband mellan språkförändring och katastrofer i norsk språkhistorieskrivning och argumenterar övertygande för att katastrofteorin har följt en nationalistisk agenda. Men hur ser sambandet egentligen ut mellan katastrofer och språkförändringar? I de båda artiklarna är det digerdöden som prövas och Delsing ser inget tidsmässigt samband mellan de dramatiska grammatiska förändringar han belyser och pestens tid, medan Mæhlum argumenterar för en långsammare och länge pågående språkförändring i norskan. Inom sociolingvistik och historisk sociolingvistik har man dock pekat ut samhällskriser som en påskyndare av språkförändringar och spridning av innovationer. (Trudgill 2019) I presentationen kommer jag att diskutera om en stor demografisk och samhällelig kris vid mitten av 500-talet kan utgöra en förståelseram för de stora språkförändringarna främst på fonologisk nivå i det vi kallar urnordiska.

Referenser

Delsing, Lars-Olov. 2014. Den stora katastrofen med för- och efterskalv. Om kasussammanfallet i fornsvenska. I: C. Falk, & M. Bylin (red.), *Studier i svensk språkhistoria 12. Variation och förändring*. Stockholm: Stockholms universitet. S. 27–46.

Mæhlum, Britt. 2016. Katastrofen som språkhistorisk forklaring. Andersson, Daniel, Edlund, Lars-Erik, Haugen, Susanne & Westum, Asbjørg (red.), *Studier i svensk språkhistoria 13. Historia och språkhistoria..* Umeå: Umeå universitet. 51–64.

Trudgill, Peter. 2019. Sociolinguistic typology and the speed of linguistic change. I: *Journal of Historical Sociolinguistics*. 6:2. S. 1–13.